

**Informacja
o sytuacji Krajowych Instytucji Płatniczych (KIP)
i Biur Usług Płatniczych (BUP) w I kwartale 2014 r.**

stan na dzień 2 czerwca 2014 roku

**URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
DEPARTAMENT BANKOWOŚCI KOMERCYJNEJ I SPECJALISTYCZNEJ
ORAZ INSTYTUCJI PŁATNICZYCH**

WARSZAWA, 2014

Spis treści

A. Streszczenie	1
B. Biura usług płatniczych (BUP)	5
I. Charakterystyka transakcji płatniczych BUP w I kwartale 2014 r.....	5
1. Liczba i wartość transakcji płatniczych	5
2. Zabezpieczenia (polisy/gwarancje) transakcji realizowanych przez BUP.....	6
II. Postępowania BUP w sprawie kar pieniężnych według stanu na 2 czerwca 2014 r.	9
III. Proponowane działania nadzorcze wobec BUP	11
IV. Skargi użytkowników dotyczące podmiotów świadczących usługi płatnicze.....	11
C. Krajowe instytucje płatnicze (KIP).....	12
I. Zezwolenia KNF na świadczenie usług płatniczych przez KIP.....	12
II. Informacja o sytuacji finansowej KIP	13
1. Fundusze własne krajowych instytucji płatniczych	14
2. Wartość posiadanych środków pieniężnych	15
3. Informacja o wykonanych transakcjach płatniczych	16

Informacja o sytuacji Krajowych Instytucji Płatniczych (KIP) i Biur Usług Płatniczych (BUP) w I kwartale 2014 r.

stan na dzień 2 czerwca 2014 roku

A. Streszczenie

Materiał zawiera informacje o liczbie i wartości transakcji biur usług płatniczych (dalej: BUP) i krajowych instytucji płatniczych (dalej: KIP), zrealizowanych w I kwartale 2014 r.

Analiza danych sprawozdawczych, przesłanych przez biura usług płatniczych oraz krajowe instytucje płatnicze za I kwartał 2014 r. została przedstawiona wg stanu na dzień 2 czerwca 2014 r.

W celu wydłużenia horyzontu oceny zachodzących zmian, analiza danych sprawozdawczych za I kwartał 2014 r. została uzupełniona o informacje obejmujące poszczególne kwartały 2013 r.

Dodatkowo, w materiale zawarto informację o stanie postępowań administracyjnych, wszczętych w sprawie wymiaru kar pieniężnych wobec BUP z tytułu naruszenia art. 125 ust. 6 i art. 128 ust. 1 pkt 2 ustawy o usługach płatniczych (uup), tj. nieprzekazania do KNF w ustawowym terminie oryginału umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej oraz informacji sprawozdawczej o liczbie i wartości transakcji płatniczych wykonanych w roku 2012 oraz w I kwartale 2013 roku.

Najważniejsze informacje dotyczące BUP:

- 1) **Do dnia 2 czerwca 2014 r. sprawozdania za I kwartał 2014 r. przesłało do KNF 1 037 biur (77,9%) spośród 1 331 objętych tym obowiązkiem.** Dla porównania, do 3 kwietnia 2014 r. za IV kwartał 2013 r. informacje sprawozdawcze przesłało 1 086 biur (82,6%) z 1 315 zarejestrowanych, do 26 listopada 2013 r. za III kwartał 2013 r. informacje przesłało 996 biur (78%) z 1 274 zarejestrowanych, za II kwartał 2013 r. - 969 (78%) biur spośród 1 237 wpisanych do rejestru przekazało sprawozdawcze (wg danych do dnia 17 września 2013 r.), natomiast za I kwartał 2013 r. 951 (82%) biur spośród 1 159 podmiotów objętych tym obowiązkiem przesłało informacje sprawozdawcze do KNF do końca czerwca 2013 r.
- 2) Ilość zrealizowanych przekazów pieniężnych w I kwartale 2014 r. (łącznie – 8,7 mln przekazów) była niższa niż w poszczególnych kwartałach 2013 r., natomiast ich wartość (w łącznej wysokości 1,4 mld zł) kształtowała się na poziomie zbliżonym do danych za poprzednie okresy. Dla porównania, w IV kwartale 2013 r. zrealizowano 9,0 mln przekazów o łącznej wartości 1,4 mld zł, w III kwartale 2013 r. 9,5 mln przekazów o łącznej wartości 1,5 mld zł, w II kwartale 2013 r. 9,3 mln przekazów o łącznej wartości 1,5 mld zł, a w I kwartale 2013 r. 8,9 mln przekazów o wartości 1,4 mld zł.
- 3) Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej **w I kwartale 2014 r.** wyniosła dla BUP 158,7 zł.

- 4) Do dnia 2 czerwca 2014 r. z obowiązków wobec KNF nie wywiązały się:
 - a. 294 biura usług płatniczych (22,1% BUP wpisanych do rejestru KNF do końca marca 2014 r.), które nie przesłały KNF informacji o liczbie i wartości wykonanych przekazów pieniężnych za **I kwartał 2014 r.**;
 - b. 247 biur usług płatniczych (18,6% BUP wpisanych do rejestru KNF na dzień 31 marca 2014 r.), które nie przesłały KNF zawartej albo wznowionej umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej.
- 5) Biura usług płatniczych, które przekazały informacje sprawozdawcze za I kwartał 2014 r. i jednocześnie posiadały zabezpieczenia (umowy ubezpieczenia albo gwarancji), zrealizowały przekazy pieniężne o średniej miesięcznej wartości 430 mln zł ogółem (łącznie wartość zabezpieczeń wyniosła 28,2 mln zł), **co oznacza, że średni miesięczny poziom pokrycia zrealizowanych w tym okresie przez BUP transakcji płatniczych pozostał na poziomie z IV kwartału 2013 r. i wyniósł 6,6%**. W IV kwartale 2013 r. średnia miesięczna wartość przekazów wynosiła 408 mln zł, a wartość odpowiadających im zabezpieczeń 26,8 mln zł. W III kwartale 2013 r. średnia miesięczna wartość przekazów wynosiła 435 mln zł, wartość zabezpieczeń 25,6 mln zł, a miesięczny poziom ochrony 5,9%. W II kwartale 2013 r. średnia miesięczna wartość przekazów wynosiła 481 mln zł, wartość zabezpieczeń 31 mln zł, a miesięczny poziom ochrony 6,4%. W I kwartale 2013 r. średnia miesięczna wartość przekazów wynosiła 457 mln zł, wartość zabezpieczeń 31 mln zł, a miesięczny poziom ochrony 6,8%.
- 6) W Ministerstwie Finansów trwają obecnie prace nad nowelizacją ustawy o usługach płatniczych w odniesieniu do zmiany formy i zakresu nadzoru nad biurami usług płatniczych. W dniu 8 maja 2014 r. na stronie Rządowego Centrum Legislacji (RCL) pojawiła się druga wersja założeń do projektu ustawy o zmianie uup.

Wnioski dotyczące BUP

- 1) W I kwartale 2014 r. średni poziom zabezpieczenia realizowanych przez BUP transakcji w okresie miesięcznym utrzymał się na poziomie z IV kwartału 2013 r. i wyniósł 6,6%, a tym samym był wyższy niż w II i III kwartale 2013 r., ale niższy w porównaniu z danymi za I kwartał 2013 r.
- 2) Kolejne okresy sprawozdawcze potwierdzają fakt, że znaczna grupa biur usług płatniczych przekazuje wymagane na podstawie uup okresowe informacje sprawozdawcze do KNF ze znacznym opóźnieniem albo nie wypełnia tego obowiązku.
- 3) Zgodnie z uup, działania nadzorcze podejmowane przez KNF względem biur usług płatniczych obejmują następujące czynności:
 - monitorowanie terminowości przekazywania KNF kwartalnych informacji sprawozdawczych;
 - monitorowanie przestrzegania obowiązku ochrony środków klientów (umowy ubezpieczenia albo gwarancji, terminowa realizacja transakcji);
 - informowanie BUP o obowiązku ograniczenia skali działalności albo konieczności przekształcenia się w KIP w razie identyfikacji przekroczenia przez biuro ustawowego limitu miesięcznych obrotów w wysokości 500 tys. EUR (w I kwartale 2014 r. 3 biura usług płatniczych przekroczyły dopuszczalny przez przepisy uup limit transakcji);

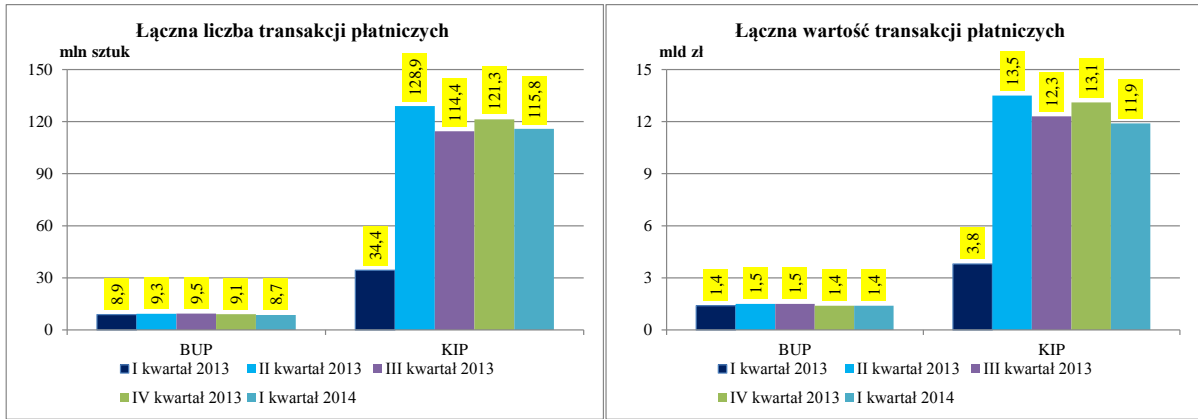
- kierowanie zaleceń do BUP, co do których na podstawie realizowanych cyklicznie badań ankietowych ustalono, że uzyskują ujemny wynik finansowy z tytułu prowadzenia działalności innej niż świadczenie usług płatniczych albo nie wykazują przychodów z tytułu prowadzenia działalności innej niż świadczenie usług płatniczych;
- monitorowanie terminowości przekazywania środków powierzanych BUP przez klientów w celu realizacji zleceń płatniczych; do biur usług płatniczych, które w badaniach ankietowych zadeklarowały, że przekazują środki pieniężne na rachunek odbiorcy lub dostawcy odbiorcy w terminie powyżej 2 dni roboczych (co pozostaje w bezpośredniej sprzeczności z uregulowaniami uup), wysyłane są pisma informujące o obowiązku przestrzegania terminów przekazywania środków do odbiorcy lub dostawcy odbiorcy, o których mowa w przepisach uup.

Informacje i wnioski dotyczące KIP

- 1) W I kwartale 2014 r. KNF nie udzieliła nowych zezwoleń na prowadzenie działalności w charakterze krajowych instytucji płatniczych. Tym samym, na koniec marca 2014 r. zezwolenia posiadało łącznie 19 KIP¹ (analogicznie jak na dzień 31 grudnia 2013 r.).
- 2) Łączna liczba i wartość transakcji, zrealizowanych w I kwartale 2014 r. przez 18 KIP² była znacząco wyższa aniżeli skala działalności zrealizowanej w tym okresie łącznie przez 1 037 BUP. Wraz z uzyskiwaniem przez kolejne podmioty zezwoleń na prowadzenie działalności w charakterze krajowych instytucji płatniczych, w kolejnych kwartałach systematycznie i dynamicznie wzrasta dysproporcja pomiędzy łączną skalą działalności KIP a BUP, mierzona ogólną liczbą i wartością realizowanych przez te podmioty transakcji.
- 3) Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej w I kwartale 2014 r. wyniosła dla KIP 102 zł.
- 4) Z analizy danych sprawozdawczych KIP za I kwartał 2014 r. oraz poszczególne kwartały 2013 r. wynika, że kapitały założycielskie instytucji płatniczych kilkakrotnie przewyższają ustawowe minimum. Wyraźnie widoczna jest w tym obszarze dominacja kilku KIP o ugruntowanej pozycji na rynku usług płatniczych, prowadzących działalność na szeroką skalę.

¹ W dniach 29 kwietnia i 27 maja br. 4 kolejne KIP otrzymały zezwolenia KNF na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej. Na dzień 2 czerwca 2014 r. 21 (w tym 2 zawieszono) wnioski są w trakcie rozpatrywania przez KNF.

² Jeden KIP, mimo otrzymania w III kw. 2013 r. zezwolenia KNF na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej, do końca marca 2014 r. nie rozpoczął działalności operacyjnej. Zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej wygasa, jeżeli w terminie 12 miesięcy od dnia wydania zezwolenia KIP nie rozpocznie działalności w zakresie usług płatniczych (art. 67 ust. 1 pkt 1 uup).

- 5) Prócz weryfikacji standardowej sprawozdawczości, dotyczącej liczby i wartości zrealizowanych transakcji, KNF koncentruje się również na analizie osiąganych przez KIP wyników finansowych w kontekście ich zgodności z przedstawionymi na etapie postępowania licencyjnego planami finansowymi.

B. Biura usług płatniczych (BUP)

I. Charakterystyka transakcji płatniczych BUP w I kwartale 2014 r.

1. Liczba i wartość transakcji płatniczych

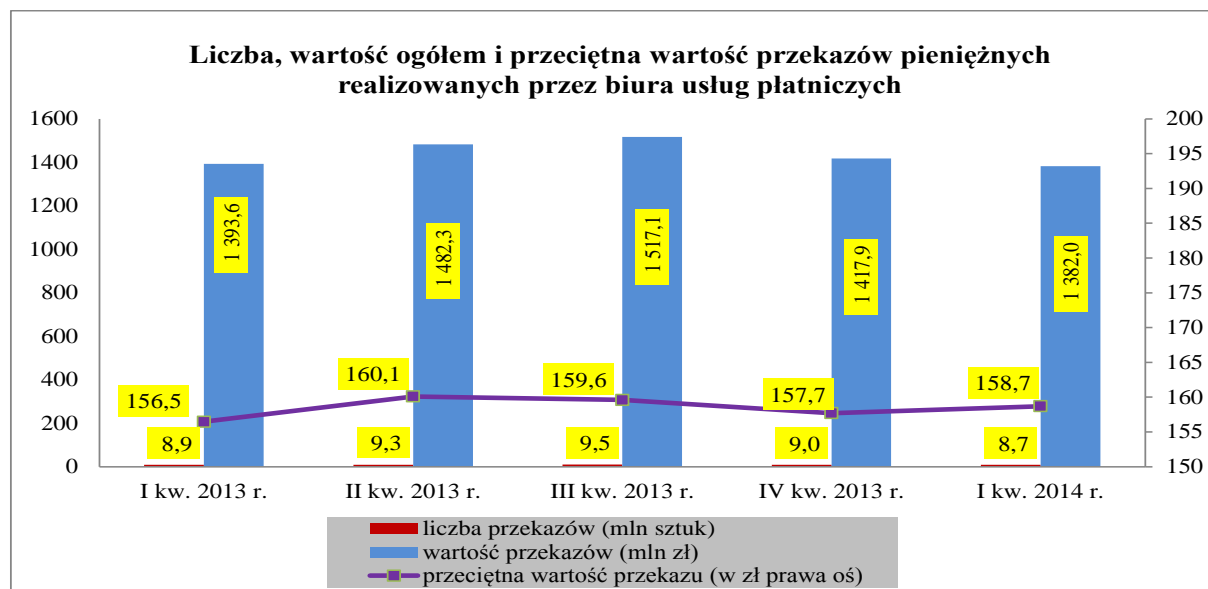
Na koniec I kwartału 2014 r. 1 331 biur usług płatniczych było zobowiązanych do przekazania KNF informacji o liczbie i wartości zrealizowanych przekazów pieniężnych. Do dnia 2 czerwca 2014 r. ww. informacje przesłało 1 037 biur (w tym 12 biur wyjaśniło, że pomimo wpisu do rejestru, nie rozpoczęły świadczenia usług płatniczych), natomiast 294 biur nie przesłało ww. informacji.

Z dostarczonych KNF danych wynika, że biura usług płatniczych wykonały w I kwartale 2014 r. 8,7 mln transakcji płatniczych o łącznej wartości 1,4 mld zł.

Średnia wartość jednego przekazu pieniężnego wyniosła 158,7 zł.

Realizacja obowiązków sprawozdawczych przez biura usług płatniczych

Wyszczególnienie	I kw. 2013 r.	II kw. 2013 r.	III kw. 2013 r.	IV kw. 2013 r.	I kw. 2014 r.
Liczba biur, które powinny przesłać informację	1 159	1 237	1 274	1 315	1 331
Liczba biur, które przesłały informację	951	969	996	1 086	1 037
Liczba biur, które nie przesłały informacji	208	268	278	229	294
% BUP które przesłały informację	82	78	78	83	78

Przeciętnie w I kwartale 2014 r. jedno biuro usług płatniczych wykonało transakcje płatnicze o wartości 1 333 tys. zł (w IV kw. 2013 r. kwota ta wyniosła 1 329 tys. zł, w III kw. 2013 r. - 1 527 tys. zł, w II kw. 2013 r. - 1 530 tys. zł, a w I kw. 2013 r. - 1 465 tys. zł).

Biura usług płatniczych według wartości zrealizowanych przekazów pieniężnych

		0 - 0,5 mln zł	0,5 mln zł - 1 mln zł	1 mln zł - 2 mln zł	2 mln zł - 3 mln zł	3 mln zł - 4 mln zł	powyżej 4 mln zł
Liczba biur	I kw. 2014	326	256	233	110	50	62
	IV kw. 2013	338	270	240	117	59	62
	III kw. 2013	302	245	237	104	51	57
	II kw. 2013	291	226	223	110	55	64
	I kw. 2013	273	223	223	119	47	66
Wartość wykonanych przekazów (mln zł)	I kw. 2014	75,1	190,5	333,5	265,8	171,0	345,6
	IV kw. 2013	77,8	201,7	333,2	280,1	198,6	349,2
	III kw. 2013	75,7	182,7	333,3	253,9	173,8	501,4
	II kw. 2013	69,3	164,1	316,1	265,2	187,4	480,2
	I kw. 2013	64,4	163,3	312,9	291,4	158,3	403,2
Udział liczby biur w wartości wykonanych przekazów (%)	I kw. 2014	5,4	13,8	24,1	19,2	12,4	25,0
	IV kw. 2013	5,4	14,0	23,1	19,4	13,8	24,2
	III kw. 2013	5,0	12,0	21,9	16,7	11,4	33,0
	II kw. 2013	4,7	11,1	21,4	17,9	12,5	32,3
	I kw. 2013	4,6	11,7	22,5	20,9	11,4	28,9
Udział narastająco (%)	I kw. 2014	5,4	19,2	43,4	62,6	75,0	100
	IV kw. 2013	5,4	19,4	42,5	62,0	75,8	100
	III kw. 2013	5,0	17,0	38,9	55,6	67,0	100
	II kw. 2013	4,7	15,8	37,2	55,2	67,7	100
	I kw. 2013	4,6	16,3	38,8	59,7	71,1	100

Z danych sprawozdawczych biur usług płatniczych za I kwartał 2014 r. wynika, że 582 biura zrealizowały przekazy pieniężne w przedziale do 1 mln zł (w łącznej wysokości 265,6 mln zł), natomiast 62 biura zrealizowały przekazy o wartości powyżej 4 mln zł (w łącznej wysokości 345,6 mln zł), przy czym w tej grupie znajdują się 3 biura, które przekroczyły kwartalny limit wartości transakcji w wysokości 1,5 mln EUR, obligujący je do obniżenia wartości transakcji poniżej poziomu 1,5 mln EUR albo wystąpienia z wnioskiem o zezwolenie na działalność w charakterze KIP. Spośród wskazanych trzech biur, wnioski do KNF o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej złożyło 1 biuro, natomiast 2 biura zostały powiadomione o konieczności złożenia takiego wniosku albo dostosowania skali prowadzonej działalności do ustawowego limitu w terminie do końca czerwca 2014 r.

W przypadku większości biur usług płatniczych (808), przeciętna wartość przekazu mieściła się w przedziale od 100 zł do 200 zł, w 45 BUP wyniosła poniżej 100 zł, a w pozostałych 172 BUP - powyżej 200 zł, przy czym w 4 z nich średnia wartość przekazu wyniosła od 2,9 tys. zł do 9,0 tys. zł³.

2. Zabezpieczenia (polisy/gwarancje) transakcji realizowanych przez BUP

Na dzień 2 czerwca 2014 r. KNF była w posiadaniu 25 ważnych umów gwarancji bankowych albo ubezpieczeniowych oraz 1 059 umów ubezpieczenia otrzymanych od biur usług płatniczych, wpisanych do rejestru KNF wg stanu na dzień 31 marca 2014 r. Z kolei 247 biur usług płatniczych nie przesłało KNF zawartych albo wznowionych umów ubezpieczenia ani umów gwarancji bankowych albo ubezpieczeniowych.

³ Dwa z ww. biur prowadzą działalność jako kantory walutowe, w których klienci po wymianie walut mają także możliwość przekazania środków na rachunek odbiorcy, natomiast kolejne dwa biura usług płatniczych obsługują zakupy internetowe oraz prowadzą dystrybucję artykułów marketingowych.

Większość przekazanych przez biura usług płatniczych do KNF umów ubezpieczeniowych została wystawiona przez dwa działające na polskim rynku towarzystwa ubezpieczeniowe. Polisy te spełniają warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia biur usług płatniczych wymaganego w związku z wykonywaniem transakcji płatniczych wynikających z umów o świadczenie usług płatniczych (Dz. U. z 2012 r. Nr 76 poz. 434). Niektóre polisy ubezpieczeniowe nie spełniają całokształtu warunków, określonych przepisami ww. Rozporządzenia, zawierają bowiem niedozwolone w świetle obowiązujących przepisów klauzule o franszyzie redukcyjnej oraz nie uwzględniają odpowiedzialności z tytułu szkody umyślnej.

Utrzymuje się tendencja, zgodnie z którą biura usług płatniczych przy odnawianiu umów ubezpieczenia albo gwarancji zabezpieczających środki klientów zdecydowanie częściej wybierają polisy ubezpieczeniowe zamiast umów gwarancji. Powodem takiego stanu rzeczy jest koszt obsługi poszczególnych form zabezpieczeń gromadzonych środków.

Liczba BUP, które przekazały do KNF umowy gwarancji albo polisy ubezpieczeniowe

Wyszczególnienie	I kw. 2013 r.	II kw. 2013 r.	III kw. 2013 r.	IV kw. 2013 r.	I kw. 2014 r.
Gwarancje bankowe/ubezpieczeniowe	171	81	32	37	25
Polisy ubezpieczeniowe	912	1 063	898	952	1 059
Liczba biur, które powinny przesłać umowy gwarancji/polisy	1 159	1 237	1 274	1 315	1 331
% biur które przesyłały umowy gwarancji/polisy	93	92	73	75	81

Biura usług płatniczych, które przekazały KNF informację o liczbie i wartości przekazów pieniężnych zrealizowanych w I kwartale 2014 r. wraz z polisami ubezpieczeniowymi albo gwarancjami (**łącznie 930 biur**), zrealizowały przekazy pieniężne na łączną kwotę 1 290,2 mln zł, natomiast wartość ich zabezpieczeń wyniosła 28,2 mln zł, **co stanowi 2,2% wartości zrealizowanych w tym kwartale transakcji płatniczych. Miesięcznie wykonały one przekazy o wartości 430,1 mln zł, a średni miesięczny poziom ochrony wyniósł 6,6%.**

W IV kwartale 2013 r. średnia miesięczna wartość przekazów pieniężnych wynosiła 408 mln zł, a wartość zabezpieczeń 26,8 mln zł. Miesięczny poziom ochrony wyniósł w tym przypadku 6,6%.

W III kwartale 2013 r. średnia miesięczna wartość przekazów wynosiła 435 mln zł, a wartość zabezpieczeń 25,6 mln zł. Miesięczny poziom ochrony wyniósł w tym przypadku 5,9%.

W II kwartale 2013 r. średnia miesięczna wartość przekazów wynosiła 481 mln zł, a wartość zabezpieczeń 31 mln zł. Miesięczny poziom ochrony wyniósł w tym przypadku 6,4%.

W I kwartale 2013 r. średnia miesięczna wartość przekazów wynosiła 457 mln zł, a wartość zabezpieczeń 31 mln zł. Miesięczny poziom ochrony wyniósł w tym przypadku 6,8%.

Poziom ochrony w I kwartale br. i w IV kwartale 2013 r. (6,6%) był wyższy niż w II i III kwartale 2013 r., ale obniżył się względem danych za I kwartał 2013 r.

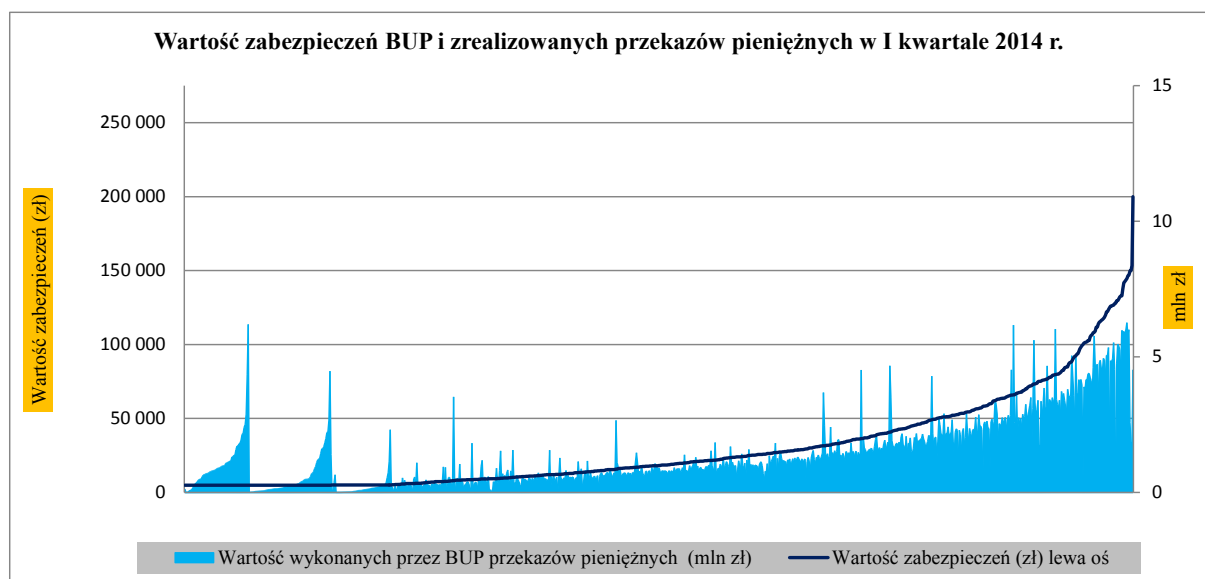
Aktualnie zawierane lub wznawiane przez BUP polisy ubezpieczeniowe albo umowy gwarancji bankowej albo ubezpieczeniowej posiadają niższy wskaźnik (0,6% zamiast 1,2%) kalkulacji minimalnej sumy gwarancyjnej, która w obecnym stanie prawnym nie może być niższa niż równowartość 1 200 EUR (pierwotnie kwotę tę ustalono na poziomie 18 000 EUR). **Niezależnie od**

obowiązujących w tym zakresie wymogów ustawowych, część BUP prowadzących działalność na szerszą skalę zawiera umowy gwarancji albo ubezpieczenia na kwoty istotnie przewyższające minimum ustawowe.

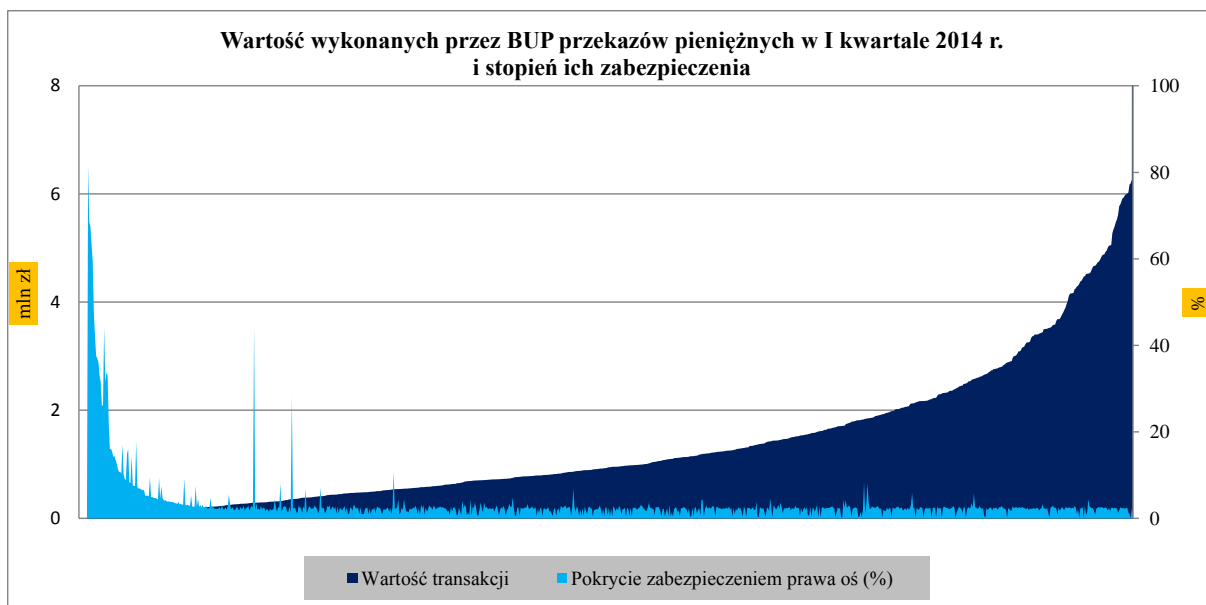
Wartość przekazów pieniężnych oraz kwota zabezpieczona i niepokryta przez polisy OC albo umowy gwarancji biur usług płatniczych w 2013 r. i w I kwartale 2014 r. (mln zł)

mln zł	Wartość przekazów				zabezpieczone				niezabezpieczone			
	II kw. 2013	III kw. 2013	IV kw. 2013	I kw. 2014	II kw. 2013	III kw. 2013	IV kw. 2013	I kw. 2014	II kw. 2013	III kw. 2013	IV kw. 2013	I kw. 2014
kwartalnie	1 442	1 305	1 224	1 290	31	26	27	28	1 411	1 279	1 198	1 262
miesięcznie	481	435	408	430	31	26	27	28	450	409	381	402

W 647 biurach relacja zabezpieczeń do wykonanych transakcji płatniczych kształtowała się na poziomie przewyższającym średnią (w 13 BUP przekraczała 50%). Biura te zrealizowały transakcje o łącznej wartości 874,5 mln zł, co stanowi 67,8% ogółu transakcji płatniczych zrealizowanych przez te podmioty w I kwartale 2014 r.

Trzy biura, które w I kwartale 2014 r. przekroczyły dopuszczalny miesięczny limit transakcji, charakteryzowały się wskaźnikiem pokrycia zabezpiezeniami transakcji płatniczych w przedziale od 0,08% do 2,3%.

II. Postępowania BUP w sprawie kar pieniężnych według stanu na dzień 2 czerwca 2014 r.

Pismami z dnia 29 lipca 2013 r. KNF skierował do biur usług płatniczych 42 zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej, odpowiednio, w związku z:

- a) naruszeniem przepisu art. 125 ust. 6 uup, tj. brakiem przekazania KNF w ustawowym terminie oryginału umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji – 14 zawiadomień,
- b) naruszeniem przepisu art. 128 ust. 1 pkt 2 uup, tj. brakiem przekazania KNF w ustawowym terminie informacji o liczbie i wartości transakcji płatniczych wykonanych w roku 2012 – 13 zawiadomień, oraz
- c) naruszeniem przepisów art. 125 ust. 6 i art. 128 ust. 1 pkt 2 uup, tj. brakiem przekazania KNF w ustawowym terminie oryginału umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji oraz informacji o liczbie i wartości transakcji płatniczych – 15 zawiadomień.

Spośród 42 zawiadomień o wszczęciu postępowania wysłanych w dniu 29 lipca 2013 r., doręczonych stronom (tj. BUP) zostały 33.

W 21 sprawach, wszczętych na podstawie zawiadomień z dnia 29 lipca 2013 r., strony przesłały do KNF wyjaśnienia lub dokumenty, mogące mieć znaczenie dla wyniku postępowania (tj. polisy potwierdzające zawarcie umowy ubezpieczenia, gwarancje, informacje o liczbie i wartości transakcji albo potwierdzenia nadania dokumentów do KNF, wyjaśnienia przyczyn niewywiązania się z obowiązków nałożonych ustawą). W 12 sprawach postanowienia o wszczęciu postępowania zostały skutecznie doręczone adresatom, którzy jednak nie podjęli żadnych czynności w związku z postępowaniem, w szczególności nie skierowali do KNF wyjaśnień czy innych pism podważających zasadność wszczęcia postępowania.

W 9 sprawach zawiadomienia o wszczęciu nie zostały skutecznie doręczone ich adresatom oraz zostały zwrócone do KNF z adnotacją 'adresat wyprowadził się' albo 'nie podjęto w terminie'.

Spośród wskazanych 9 nedoręczonych zawiadomień, 7 dotyczyło wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem dwóch przepisów uup łącznie, tj. art. 125 ust. 6 i art. 128 ust. 1 pkt 2 (z uwagi na brak przekazania KNF w ustawowym terminie oryginału umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji oraz informacji o liczbie i wartości transakcji płatniczych). Dwa nedoręczone zawiadomienia dotyczyły wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art. 128 ust. 1 pkt 2 uup (brak przekazania KNF w ustawowym terminie informacji o liczbie i wartości transakcji płatniczych). Jeśli chodzi o zawiadomienia dotyczące wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art. 125 ust. 6 uup (brak oryginału umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji), wszystkie zostały skutecznie doręczone do biur usług płatniczych, które w terminie nie wywiązały się z tego obowiązku.

Pismami z dnia 16, 19 i 30 grudnia 2013 r. KNF skierował do biur usług płatniczych 184 zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej w związku z naruszeniami wskazanych poniżej przepisów uup w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2013 r., tj., odpowiednio:

- a) przepisu art. 125 ust. 6 ustawy o usługach płatniczych (uup), tj. brakiem przekazania KNF w ustawowym terminie oryginału umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji – 41 zawiadomień,
- b) przepisu art. 128 ust. 1 pkt 2 uup, tj. brakiem przekazania KNF w ustawowym terminie informacji o liczbie i wartości transakcji płatniczych wykonanych w roku 2012 r. – 105 zawiadomień, oraz
- c) przepisów art. 125 ust. 6 i art. 128 ust. 1 pkt 2 uup, tj. brakiem przekazania KNF w ustawowym terminie oryginału umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji oraz informacji o liczbie i wartości transakcji płatniczych – 38 zawiadomień.

Spośród 184 zawiadomień o wszczęciu postępowania, wysłanych w dniach 16, 19 i 30 grudnia 2013 r., doręczonych stronom (tj. BUP) zostało 159.

W 114 sprawach, wszczętych na podstawie ww. zawiadomień, strony przesłały do KNF wyjaśnienia lub dokumenty, mogące mieć znaczenie dla wyniku postępowania (tj. polisy potwierdzające zawarcie umowy ubezpieczenia, gwarancje, informacje o liczbie i wartości transakcji albo potwierdzenia nadania dokumentów do KNF, wyjaśnienia przyczyn niewywiązania się z obowiązków nałożonych ustawą). W 45 sprawach postanowienia o wszczęciu postępowania zostały skutecznie doręczone adresatom, którzy jednak nie podjęli żadnych czynności w związku z postępowaniem, w szczególności nie skierowali do KNF wyjaśnień, czy innych pism podważających zasadność wszczęcia postępowania.

W 25 sprawach zawiadomienia o wszczęciu nie zostały skutecznie doręczone ich adresatom oraz zostały zwrócone do KNF z adnotacją 'adresat wyprowadził się' albo 'nie podjęto w terminie'. Spośród wskazanych 25 nedoręczonych zawiadomień, 11 dotyczyło wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem dwóch przepisów uup łącznie, tj. art. 125 ust. 6 i art. 128 ust. 1 pkt 2 (z uwagi na brak przekazania KNF w ustawowym terminie oryginału umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji oraz informacji o liczbie i wartości transakcji płatniczych). 12 nedoręczonych zawiadomień dotyczyło wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art. 128 ust. 1 pkt 2 uup (brak przekazania KNF w ustawowym terminie informacji o liczbie i wartości transakcji płatniczych). Natomiast jeśli chodzi o zawiadomienia dotyczące wszczęcia postępowania w związku z naruszeniem art. 125 ust. 6 uup (brak oryginału umowy ubezpieczenia albo umowy gwarancji), 2 zostały nedoręczone do biur usług płatniczych, które w terminie nie wywiązały się z tego obowiązku.

III. Proponowane działania nadzorcze wobec BUP

Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia oraz analizę przekazywanych przez BUP informacji, kierując się zasadą proporcjonalności w kontekście ryzyka, generowanego przez biura po stronie systemu finansowego, KNF kontynuuje prowadzone działania nadzorcze wobec BUP, polegające na:

- 1) weryfikacji realizacji obowiązku przekazywania przez BUP oryginału albo uwierzytelnionej kopii umowy ubezpieczenia albo gwarancji, z uwzględnieniem ich zgodności z przepisami uup i wydanymi na jej podstawie rozporządzeniami wykonawczymi oraz terminowości realizacji tego obowiązku;
- 2) analizie przesyłanych informacji o liczbie i wartości wykonanych przekazów pieniężnych pod kątem przestrzegania ustawowych limitów wielkości obrotu;
- 3) informowaniu BUP o konieczności dostosowania rozmiaru prowadzonej działalności do ustawowych limitów albo przekształcenia się w KIP;
- 4) monitorowaniu terminowości przesyłania KNF danych sprawozdawczych;
- 5) kontroli terminowości realizacji przekazów pieniężnych w ramach zapoczątkowanego w lipcu 2013 r. 2-letniego cyklu ankietowego dla BUP;
- 6) kierowaniu zaleceń do BUP, co do których na podstawie realizowanych badań ankietowych ustalono, że uzyskują ujemny wynik finansowy z tytułu prowadzenia działalności innej niż świadczenie usług płatniczych albo nie wykazują przychodów z tytułu prowadzenia tej innej działalności.

Należy dodać, że w związku z ograniczonymi możliwościami sprawowania przez KNF realnego nadzoru nad rynkiem usług płatniczych świadczonych przez biura usług płatniczych, w Ministerstwie Finansów trwają obecnie prace nad nowelizacją ustawy o usługach płatniczych w odniesieniu do zmiany formy i zakresu nadzoru KNF nad biurami usług płatniczych. W dniu 8 maja 2014 r. na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji (RCL) opublikowana została druga wersja założeń do projektu ustawy o zmianie uup.

IV. Skargi użytkowników dotyczące podmiotów świadczących usługi płatnicze

W I kwartale 2014 r. do KNF wpłynęło 14 skarg konsumentów na nieprawidłowości w zakresie świadczenia usług płatniczych zarówno przez KIP-y, jak i BUP-y.

Zgłoszone zastrzeżenia miały charakter indywidualny i dotyczyły kwestii terminowości realizacji dyspozycji przelewów lub nieprawidłowości związanych z ich wykonaniem, sposobu rozliczenia transakcji oraz trybu postępowania reklamacyjnego. Klienci dokonujący płatności deklarowali w skargach, że nie mieli możliwości zapoznać się z postanowieniami regulaminów określających zasady realizacji przelewów, czy też tryb prowadzenia postępowania reklamacyjnego. Na podstawie wniesionych skarg Departament Ochrony Klienta UKNF nie zidentyfikował zagadnień problemowych, które mogłyby zostać uznane za mające charakter systemowy.

C. Krajowe instytucje płatnicze (KIP)

I. Zezwolenia KNF na świadczenie usług płatniczych przez KIP

Zezwolenia KNF na świadczenie usług płatniczych przez KIP wydane w 2012 roku

W 2012 r. KNF udzieliła zezwoleń na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej trzem podmiotom, wymienionym poniżej:

- 1) **PayU S.A.** otrzymał zgodę KNF **27 listopada 2012 roku**,
- 2) **BillBird S.A.** otrzymał zgodę KNF **20 grudnia 2012 roku** (realizuje tylko przekazy pieniężne),
- 3) **Grupa Finansowa Expert Sp. z o.o.** otrzymała zgodę KNF **20 grudnia 2012 roku** (realizuje tylko przekazy pieniężne).

Zezwolenia KNF na świadczenie usług płatniczych przez KIP wydane w I kwartale 2013 r.

W I kwartale 2013 r. KNF udzieliła zezwoleń na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej 5 podmiotom, wymienionym poniżej:

- 4) **England.pl Sp. z o.o.** otrzymał zgodę KNF **29 stycznia 2013 roku** (realizuje tylko przekazy pieniężne),
- 5) **Transfer24 Sp. z o.o.** otrzymał zgodę KNF **12 lutego 2013 roku** (realizuje tylko przekazy pieniężne),
- 6) **Oney Polska S.A. (dawny Accord Finance S.A.)** otrzymał zgodę KNF **12 marca 2013 roku**,
- 7) **Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService S.A.** otrzymał zgodę KNF **26 marca 2013 roku**,
- 8) **First Data Polska S.A. (FDP)** otrzymał zgodę KNF **26 marca 2013 roku**.

Zezwolenia KNF na świadczenie usług płatniczych przez KIP wydane w II kwartale 2013 r.

W II kwartale 2013 r. KNF udzieliła zezwoleń na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej 4 kolejnym podmiotom, wymienionym poniżej:

- 9) **Grupa „Lew” S.A.** otrzymała zgodę KNF **23 kwietnia 2013 roku**,
- 10) **CashBill S.A.** otrzymał zgodę KNF **7 maja 2013 roku**,
- 11) **PayLane Sp. z o.o.** otrzymał zgodę KNF **21 maja 2013 roku**,
- 12) **Jax Sp. z o.o.** otrzymał zgodę KNF **18 czerwca 2013 roku** (realizuje tylko przekazy pieniężne).

Zezwolenia KNF na świadczenie usług płatniczych przez KIP wydane w III kwartale 2013 r.

W III kwartale 2013 r. KNF udzieliła zezwoleń na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej 4 podmiotom, wymienionym poniżej:

- 13) **Walutaexpress Sp. z o. o.** otrzymała zgodę KNF **3 września 2013 roku**,
- 14) **Dotpay S.A.** otrzymał zgodę KNF **3 września 2013 roku**,
- 15) **Masspay S.A.** otrzymał zgodę KNF **17 września 2013 roku**,
- 16) **Diners Club Polska Sp. z o.o.** otrzymał zgodę KNF **17 września 2013 roku**.

Zezwolenia KNF na świadczenie usług płatniczych przez KIP wydane w IV kwartale 2013 r.

W IV kwartale 2013 r. KNF udzieliła zezwoleń na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej 3 nowym podmiotom, wymienionym poniżej:

- 17) **Blue Media S.A.** otrzymała zgodę KNF **1 października 2013 roku**,
- 18) **BluePay SA.** otrzymał zgodę KNF **1 października 2013 roku**,
- 19) **Igoria Trade S.A.** otrzymała zgodę KNF **20 grudnia 2013 roku**.

W I kwartale 2014 r. KNF nie wydała nowych zezwoleń na świadczenie usług płatniczych przez KIP.

II. Informacja o sytuacji finansowej KIP

W kolejnych kwartałach, w miarę wydawania kolejnych zezwoleń przez KNF, informacja sprawozdawcza o sytuacji KIP obejmuje dane dotyczące rosnącej grupy podmiotów, świadczących usługi płatnicze, tj.:

- na koniec IV kwartału 2012 r. dane dotyczyły 3 KIP;
- na koniec I kwartału 2013 r. dane dotyczyły 8 KIP;
- na koniec II kwartału 2013 r. dane dotyczyły 12 KIP;
- na koniec III kwartału 2013 r. dane dotyczyły 15 KIP,
- na koniec IV kwartału 2013 r. oraz I kwartału 2014 r. dane dotyczyły 18 KIP⁴.

⁴ 19 wydanych zezwoleń, 18 KIP prowadzących działalność w zakresie świadczenia usług płatniczych (jeden KIP nie złożył kwartalnego sprawozdania finansowego i statystycznego za III i IV kwartał 2013 r. oraz I kwartał 2014 r., ponieważ nie rozpoczął świadczenia usług płatniczych - podstawa prawna: § 11 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych krajowej instytucji płatniczej. Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 1 uup zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej wygasa, jeżeli krajowa instytucja płatnicza w terminie 12 miesięcy od dnia wydania zezwolenia nie rozpocznie działalności w zakresie usług płatniczych, przy czym za dzień rozpoczęcia działalności w zakresie usług płatniczych uważa się dzień wykonania pierwszej transakcji płatniczej).

1. Fundusze własne krajowych instytucji płatniczych

Fundusze własne krajowych instytucji płatniczych (po pomniejszeniach wynikających z przepisów uup) wyniosły łącznie na koniec I kwartału 2014 r. 303,1 mln zł (wobec – odpowiednio – 240,1 mln zł, 255,2 mln zł i 268,9 mln zł w II, III i IV kwartale 2013 r.). Złożyły się na nie fundusze własne (339 mln zł) oraz pomniejszenia tych funduszy (35,9 mln zł) o pozycje wymienione w uup i wyszczególnione w poniższej tabeli.

W związku z wejściem w życie z dniem 7 października 2013 r. ustawy z dnia 12 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw, na podstawie art. 76 ust. 2 pkt 4 uup począwszy od IV kwartału 2013 r. krajowe instytucje płatnicze zaliczają do funduszy własnych „zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów”.

Wzrost funduszy własnych (po pomniejszeniach) w I kwartale 2014 r. o 34,2 mln zł (tj. o 12,7%) wynikał głównie z przyrostu „niepodzielonego zysku z lat ubiegłych” (o 14,7 mln zł) oraz „zysku w trakcie zatwierdzania oraz zysku netto bieżącego okresu” (o 20,1 mln zł).

Zestawienie funduszy własnych KIP (w zł)

Pozycja	I kw. 2013 r.	II kw. 2013 r.	III kw. 2013 r.	IV kw. 2013 r.	I kw. 2014 r.
Fundusze własne, w tym:	285 646 032	273 820 976	289 260 114	304 217 603	339 037 294
- kapitał założycielski	240 249 166	251 259 604	285 486 503	295 311 675	295 311 675
- kapitał z aktualizacji wyceny	579	0	0	0	0
- niepodzielony zysk z lat ubiegłych	45 396 287	22 561 372	3 773 611	3 809 972	18 547 674
- zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego	-	-	-	5 095 956	25 177 945
Pomniejszenia funduszy własnych:	29 404 725	33 738 274	34 025 967	35 330 325	35 935 402
- akcje lub udziały własne posiadane przez instytucję płatniczą, wycenione według wartości bilansowej, pomniejszone o odpisy spowodowane trwałą utratą ich wartości	0	0	0	0	0
- wszelkie zobowiązania z tytułu emisji akcji uprzywilejowanych	0	0	0	0	0
- wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej	28 572 869	33 737 523	30 681 196	31 219 302	30 507 675
- strata z lat ubiegłych	831 856	751	3 344 771	4 111 023	3 878 383
- strata w trakcie zatwierdzania	0	0	0	0	972 044
- strata netto bieżącego okresu	0	0	0	0	577 300
Fundusze własne (po pomniejszeniach)	256 241 307	240 082 702	255 234 147	268 887 278	303 101 892

Zgodnie z uregulowaniami uup, wysokość funduszy własnych krajowej instytucji płatniczej nie może być niższa od minimalnej wartości kapitału założycielskiego, jaka wymagana jest do skutecznego wystąpienia z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze KIP albo kwoty obliczonej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie metody obliczania kwoty, o której mowa w art. 76 ust. 4 pkt 2 ustawy o usługach płatniczych. Z uwagi na brak po stronie KNF informacji sprawozdawczych KIP o całkowitej wartości transakcji płatniczych, wykonanych w ciągu ostatniego roku obrotowego (stanowiącej podstawę do obliczenia kwoty, o której mowa w art. 76 ust. 4 pkt 2 uup), który wynika z krótszego niż 12-miesięczny okres działalności KIP (KIP-y przekażą ww. dane po zbadaniu rocznych sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów i zatwierdzeniu sprawozdań), poziom funduszy własnych (po pomniejszeniach) odnoszony jest do kapitału założycielskiego. We wszystkich analizowanych kwartałach 2013 r. oraz w I kwartale 2014 r. fundusze własne (po pomniejszeniach) 18 aktywnych KIP były znacząco wyższe od wymaganego kapitału założycielskiego.

Analogicznie do danych za IV kwartał 2013 r., w I kwartale 2014 r. kredytów płatniczych udzieliły dwie krajowe instytucje płatnicze. Łączna wartość udzielonych kredytów płatniczych wyniosła 29,9 mln zł; były to kredyty w PLN z terminem pierwotnym do 1 miesiąca. Na podstawie art. 76 ust. 5 uup, wymogi w zakresie wysokości wymaganych funduszy własnych dla KIP, udzielających w ramach świadczenia usług płatniczych kredytów płatniczych, są wyższe o 5% całkowitej wartości kredytów, udzielonych przez dany KIP w ciągu ostatniego roku obrotowego. W przypadku obydwu KIP posiadane na koniec I kwartału 2014 r. fundusze własne (po pomniejszeniach) były wystarczające do świadczenia tego rodzaju usług i odpowiadały podwyższonym wymogom, o których mowa w powołanym wyżej przepisie.

2. Wartość posiadanych środków pieniężnych

Krajowe instytucje płatnicze na koniec I kwartału 2014 r. posiadały środki płynne w wysokości 476,5 mln zł (wobec 382 mln zł na koniec IV kwartału 2013 r.).

Wartość posiadanych finansowych środków płynnych (zł)

Pozycja	I kw. 2013 r.	II kw. 2013 r.	III kw. 2013 r.	IV kw. 2013 r.	I kw. 2014 r.
Środki płynne:	195 389 813	241 405 200	414 584 839	382 010 767	476 492 393
- środki pieniężne w kasie	922 397	1 931 466	2 523 988	2 081 764	2 457 866
- rachunek bieżący nostro	193 847 965	231 370 369	400 966 203	371 465 909	466 304 695
- należności od podmiotów, którym można przypisać wagę ryzyka kredytowego w metodzie standardowej 0%, 20% lub 50%, z terminem płatności do 7 dni	619 451	8 103 365	11 094 648	8 463 094	7 729 832
- instrumenty dłużne o niskim ryzyku w kwocie możliwej do uzyskania w ciągu 7 dni	0	0	0	0	0
- papiery wartościowe uznane jako zabezpieczenie przez NBP	0	0	0	0	0

3. Informacja o wykonanych transakcjach płatniczych

W I kwartale 2014 r., krajowe instytucje płatnicze wykonały 116,0 mln transakcji płatniczych o łącznej wartości 11,9 mld zł (w IV kwartale 2013 r. odpowiednio: 121,3 mln transakcji o łącznej wartości 13,1 mld zł).

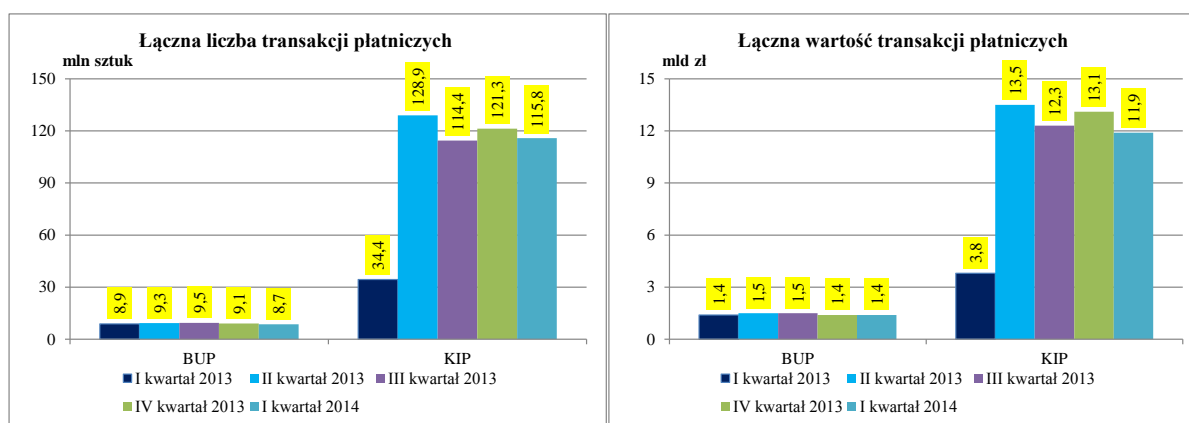
Średnia wartość pojedynczej transakcji płatniczej wyniosła 102 zł (w I kwartale 2013 r. 111 zł, w II kwartale 2013 r. 105 zł, w III i IV kwartale 2013 r. 108 zł).

Transakcje płatnicze w walucie innej niż PLN zrealizowało 7 krajowych instytucji płatniczych na łączną kwotę 89,0 mln zł, jednak ich udział w ogólnej wartości wykonanych transakcji należy uznać za nieistotny (0,8%).

Średnia wartość pobieranych przez KIP opłat i prowizji za realizację pojedynczej transakcji płatniczej w I kwartale 2014 r. wyniosła 1,52 zł (w I kwartale 2013 r. 1,70 zł, a w II, III i IV kwartale 2013 r., 1,60 zł). Przeciętna marża w sektorze krajowych instytucji płatniczych wyniosła 1,49% (analogicznie jak w IV kwartale 2013 r.) i była niższa niż w I kwartale 2013 r. (1,53%), w II kwartale 2013 r. (1,54%) i w III kwartale 2013 r. (1,52%).

Jak wynika z wykresów widocznych poniżej, łączna liczba i wartość transakcji, zrealizowanych w I kwartale 2014 r. przez 18 KIP, była znacząco wyższa aniżeli skala działalności łącznie 1 037 zarejestrowanych na dzień 2 czerwca 2014 r. biur usług płatniczych, które przekazały do KNF informacje sprawozdawcze za wskazany okres. Ponadto, wraz z uzyskiwaniem przez nowe podmioty zezwoleń na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej, w kolejnych kwartałach wzrasta dysproporcja pomiędzy skalą działalności KIP a BUP, mierzoną łączną liczbą oraz łączną wartością wykonywanych przez te podmioty transakcji.

Porównanie łącznej liczby i wartości transakcji płatniczych zrealizowanych przez BUP i KIP między I kwartałem 2013 r. a I kwartałem 2014 r.⁵

⁵ Zestawienie przygotowano na podstawie informacji sprawozdawczych uzyskanych od 951 BUP za I kwartał 2013 r., 969 BUP za II kwartał 2013 r., 996 BUP za III kwartał 2013 r., 1.086 BUP za IV kwartał 2013 r. i 1.037 BUP za I kwartał 2014 r. oraz od 8 KIP za I kwartał 2013 r., 12 KIP za II kwartał 2013 r., 15 KIP za III kwartał 2013 r. i 18 KIP za IV kwartał 2013 r. oraz I kwartał 2014 r.

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl